

Jörgen I Eriksson

Sjamanistisk Manifest

Aktivismen til jordens forsvar

Oversatt av Patrik Swanström

Sjamanistisk aktivisme til jordens forsvar

Stadig flere føler en dyp fortvilelse og angst overfor verdens tilstand, med hvordan klimakaos, utryddelse av arter og ødeleggelse av natur. Industrisivilisasjonens kollaps virker til å være til en viss grad unngåelig og er i viss monn til og med ønsket. I bunn og grunn handler dette om en pågående kollaps og den rammer allerede mennesker på lik linje med andre livsformer i mange deler av verden. Det finnes en latent logikk i industrisivilisasjonen som har ført menneskeheten – og mange andre arter – på randen av et stup. Vårt problem er egentlig uløselig. De som påstår at vi har et antall år eller decennier igjen for å unngå et komplett klimakaos eller at det er tilstrekkelig med de tiltak som er satt i gang for å unngå et storskala sammenbrudd, ja, de befinner seg i fornektelse og sprer illusjoner som bare kan fordype problemene. Samtidig ser vi: fler og fler velger å bli aktivister på alvor, både de som arbeider helt og fullt i den ordinære virkeligheten og de som arbeider seremonielt og magisk i den ikke-ordinære. Det er sent på jorden og vi trenger å øke hastigheten på våre aktiviteter på alle plan og aksle vårt kosmiske og jordiske ansvar. Her følger mine tanker om hvordan en sjamansk aktivisme kan utformes i starten av det 21. århundre.

Kosmisk utgangspunkt

Alt er ett og henger sammen og har i tillegg flere dimensjoner, både ordinære og ikke-ordinære. Kosmos kan beskrives som bevissthet, bevegelse, gjensidighet/sammenfletting og retning/nødvendighet. Alt blir født fra Det ukjente/Tomheten i forhold til den grunnleggende matrise som er innebygget i den kosmiske bevissthet. Alt er strøm, alt er bevissthet, alt er vevet sammen og har en retning. Sammenvevingen innebærer at en forandring på et sted i den kosmiske veven skjer samtidig og overalt og påvirker alt samtidig overalt. Vi kan kommunisere med den kosmiske bevissthet og alle dens manifestasjoner i alle dimensjoner, og det er en kommunikasjon som inntreffer både på det bevisste og det ubevisste plan. Når vi toner oss inn i resonans med den kosmiske strøm kan vi med våre egne energikropper bidra til kreative forandringer i den kosmiske veven, hvor også den ordinære virkelighet inngår. Under forutsetning av at vi beveger oss *med* og ikke *mot* den kosmiske bevegelse. Det innebærer at magi er mulig, det vil si at vi under visse omstendigheter gjennom energiarbeid i den ikke-ordinære dimensjonen faktisk kan medvirke til reelle forandringer i den store veven.

Når?

Magi kan altså fungere, men det finnes ingen enkle kausale sammenhenger på magiens område. Det går dermed ikke å si at hvis vi utfører A så inntreffer B. Vi kan ikke bestemme, men vi kan be og vi kan lage seremonier. Og vi trenger å gjøre dette ut fra kunnskap om bevegelser og impulser i den

kosmiske energiveven. En impuls som viser at magi er mulig og kan komme til uttrykk gjennom synkronisitet, det vil si sammenfallende indre og ytre hendelser. Eksempel på slike er uventede møter med pattedyr, fugler og insekter, merkelige og uventede møter med mennesker, overraskende og plutselige vær fenomener og andre hendelser som sprenger logikkens rammer. Magi kan være mer virkningsfull hvis den utføres i resonans med tidssykluser som er definert av solens og månenes bevegelser – f.eks. soloppgang og solnedgang, fullmåne og nymåne, høst og vårjevndøgn, vinterjevndøgn og sommerjevndøgn – eller i resonans med enda lengre tidssykluser som bla. kommer til uttrykk i maya-kalenderen.

Hvor?

Magi kan egentlig utføres hvor som helst fordi de ikke-ordinære dimensjonene er tilstede overalt og i all tid, men det finnes plasser som er mer gunstige enn andre for magiske seremonier. I sjamanske tradisjoner snakker man om at alle plasser er hellige, men at noen plasser er mer hellige enn andre. Det gjelder slike naturlig skapte plasser som f.eks. fjell, elver, sjøer, fosser og kilder, som har og alltid har hatt en innebygget spesiell kraft eller potensial. Fordi slike plasser tradisjonelt er blitt benyttet til ulike seremonier, initieringer og healing, har deres naturlige iboende potensial ytterligere blitt forsterket. Når vi utfører seremonier på slike hellige plasser, hjelper vi til å bevare og forhåpentligvis også øke deres energinivåer. Under tidenes løp har de mennesker som vært her før oss forhøyet potensialet på hellige plasser gjennom å bygge labyrinter eller andre sten og jordformasjoner som sirkler, treudder, skip og døser; eller økt helligheten gjennom å hogge inn skåler og andre bilder fra sin kosmologi på steiner og steinheller.

Ved seremonielt arbeid i naturen er det meget viktig å respektere det som gjerne kalles for plassens skikk eller riktige bruk, det vil si at magikeren opptrer på plassen ut fra plassens egne ønskemål. Det handler om å være i en slik balanse med plassens energier at man tar til seg dens «regelverk», uansett hvorvidt man arbeider med formløse energier eller kanalisere en samtale med ikke-organiske vesener som plassens voktere, alver, huldra eller egne åndelige hjelpere som kraftdyr, fylgjer og medhjelpere.

Hvordan?

Like vesentlig som kosmisk impuls, tid og sted er magikerens egne holdning. Uten å ha riktig holdning er magi overhodet ikke mulig. Det primære for en magiker er ydmykhet, respekt for de ikke-ordinære energier som man ønsker å samhandle med og tillit til den kosmiske bevissthetsstrøm og dens dypere mening – på tross av at våre menneskelige bevisstheter kanskje aldri kommer til å helt skjønne dens mening. Riktig magisk holdning er mulig å sammenfatte i noen få nøkkelbegreper:

- *slipp selvhøytidelighet (svenska: självviktighet)*
- *stopp den indre dialog*
- *bit av skjebnetrådene*
- *ta fullt ansvar for dine handlinger*

Å gi slipp på selvhøytidelighet innebærer at man på dypet innser og manifesterer at man ikke er mer eller mindre verdt enn noen andre vesener på Moder Jord og i det store kosmiske perspektivet – dette for at ikke jeget skal stå i veien for den kosmiske og jordiske energi som man vil kanalisere i seremonien. Det handler om å detronisere ego-ets makt over ens bevissthet og totale vesen.

Å bite av skjebnens tråder handler om å frigjøre seg fra hemmende innflytelser fra egen oppvekst, oppdragelse og sosialiseringsspross og i tillegg fra hemmende innflytelse fra tidligere generasjoners skjebne og handlinger.

At ta fullt ansvar for sine handlinger gjelder selvfølgelig også i forhold til seremonier. Er man beredt til å akse ansvaret for de konsekvenser som handlingen, altså magien, kan gi og komme til å

skape?

Svar på de spørsmål som blir stilt om den rette magiske holdningen kan hver og en kun finne i seg selv, på egen hånd og i samsvar med Moder Jord og kosmisk bevissthet. Dessuten: det finnes ikke noe patent på hvordan dette egentlig går til og egentlig kan vi heller ikke vite hvorfor disse holdninger opptrer. Derimot vet vi når det skjer, for dette er prosesser som omfatter hele vår organisme, såvel som den ordinære fysiske kroppen som den ikke-ordinære energikroppen og når et slikt kvantesprang på bevissthetsplanet vel inntreffer kan det nesten ikke inntreffe ubemerket.

En inspirasjon for å utvikle riktig magisk holdning kan være Carlos Castanedas syv prinsipper for å manifestere energi i den ordinære virkelighet:

- velg din arena
- slipp alt unødvendig
- vær beredt på den siste striden
- gi deg hen og frykt intet
- slå til retrett ovenfor umulige odds
- press sammen/kollaps tiden
- observer og ager fra kulissene

Ordinært versus ikke-ordinært

Hvordan skiller sjamanistisk aktivisme seg fra den aktivisme som blir bedrevet i den ordinære virkeligheten, av typen miljø og klimakamp? Når det gjelder objekt og målsetting for kampen så trenger det ikke å være noen forskjeller overhode og sjamanske aktivister kan selvfølgelig også delta i ordinær kamp for å forsvare Moder Jord fra eksploatering og ødeleggelse. Men også ved slike anledninger kan den sjamanske aktivisten under overflaten skille seg vesentlig fra den vanlige aktivisten gjennom at hen ikke kun deltar i aksjonen med sin egen kropp, f.eks. for å blokkere kutting av trær eller utvinning av torv, men har også med seg sine ikke-ordinære allierte, de energiidentiteter som pleier å bli kalt for kraftdyr, beskyttelsesånder, hjelpeånder eller lignende. Å ha sine allierte med seg i en slik blokade kan bidra til mot, utholdenhet og stoisk tålmodighet overfor politiet eller andre vakter som prøver å stanse aktivistene.

Den store forskjellen mellom disse former av aktivisme er dog at sjamanen arbeider magisk og går dypere enn den vanlige aktivisten gjennom at det primære arbeidet blir utført i en annen dimensjon, i det ikke-ordinære – på de nivå hvor alt fødes frem. Her finnes også mulighet til alle mulige fruktbare varianter, alt etter personlige ønskemål. En del magikere vil kanskje med liv og lyst delta på slagfelt som Ojnareskogen eller Gållok, imens andre foretrekker, likt den smygende Castaneda, å virke fra kulissene, det vil si helt og holdent gjennom magiske seremonier (som i og for seg ikke trenger å bli holdt skjult selv om det kan være lurt noen ganger).

I seremoniell aktivisme blir en indre dyp omstilling samordnet med en kamp for en ytre, dyp omstilling, i den hensikt at det menneskelige samfunnet skal gjenopprette og knytte relasjonene med alt i en prosess som vi kan kalle for *aktiv solidaritet*. Den magiske aktivisten utvider vi-begrepet slik at alt levende blir inkludert i det. Et slikt fellesskap og en slik samhandling med alle medlemmer i jordens fellesskap er både *middelet* og *målet* for våre aktiviteter. En kollaps for de store økosystem, noe som virker vanskelig å unngå, kan selvfølgelig innebære undergangen for menneskeheten, men hvis vi lykkes med å ta oss igjennom kollapsen med så mye av naturen i en levende tilstand kan en slik kollaps faktisk fungere som en slags «planetær initiering».

Oppgaver

Når man ser seg rundt i dagens verden med et galopperende klimakaos, tapt biologisk mangfold i megaskala og med begynnende system- og samfunns kollaps så finnes det nok av oppgaver å ta

seg av. For å ikke bli fortvilet over mengden av arbeid som trengs å utføres trengs det en analyse både av årsaken til nåværende tilstand – det vil si en systemanalyse av økologi, økonomi og politikk – og av alle mulige, og forhåpentligvis også virkningsfulle, inngripener. Det gjelder også å være forutseende og aller helst ligge et skritt foran de som eksploaterer.

En sjamansk aktivist trenger å være vel orientert i dagens samfunn og ha følelshornene langt ute slik at hen kan se både nåværende og kommende trussel mot Moder Jord og de motkrefter som vokser frem i den ordinære virkeligheten. Hvis vi har ulike energivesener som allierte i den ikke-ordinære virkeligheten så er klima og miljøaktivister noen av våre allierte i den ordinære virkeligheten. Hvis vi ser at en viss motstandsgruppe klarer å kanalisere ekstra mye energi kan det være en god anledning til å bakke opp om deres aksjoner både på plass ammen med dem og å utøve seremonier på avstand for å gi dem ekstra kraft og styrke. Det gjelder også å kunne identifisere nøkkelplasser i landskapet hvor ekstra mye står på spill og hvor en seremoniell inngripen kan få stor betydning, som f.eks. forsvaret av Gållok utenfor Jokkmokk, Ojnareskogen på Gotland og Norra Kärr ved Vättern.

Situasjonen på jorden er på mange måter alarmerende og det krever radikal aktivisme, både ordinær og magisk. De skader som den konsumpsjonskapitalistiske sivilisasjonen har skapt og som kan beskrives som en krig mot Moder Jord og alle arter, trengs å mildnes og motvirkes. Så mye som mulig av det ville i landskapet trenger å forsvares og beskyttes – både steder, dyr og planter. Fordi alt i kosmos er flitret sammen er lokal motstand mot eksploatering og ødeleggelse også global og kosmisk til sin karakter og det kan derfor være lurt å bedrive sin magiske aktivisme med utgangspunkt i det egne landskapet, vårt hjem i kosmos. Det kan være et berg eller en skog som trengs å forsvares eller beskyttes eller en vannåre som trengs å frigjøres fra fangenskap i form av dammer og kunstige vannrør.

I det arbeidet kan vi sikkert finne allierte i den ordinære virkeligheten, ikke kun menneskelige medaktivister og naturfantaster men også fugler, fisker, pattedyr, insekter, planter, sopp og lav som vi har en felles interesse med og som kan mobiliseres i en felles kamp. Alle disse vesener kan kommuniseres med både på en ordinær og ikke-ordinær måte. For å ta et eksempel: hvis vi vil støtte arbeidet med å gjenopprette våtmarkene og å bidra til at fukt kommer tilbake til et destruert drenert landskap, kan det være en god ide å opprette et samarbeid med naturens aller beste dam-byggere, bevrene. Vi kan samtale og samvirke på magisk nivå med bevrene, men vi skulle også kunne medvirke til utplassering av bevrer på strategiske plasser, IRL (in real life).

Vi kan finne våre oppgaver i forsvaret av Moder Jord gjennom å spørre den kosmiske bevisstheten eller jorden om veiledning. Vi kan spørre de ville dyrenes arketyper om hjelp og veiledning. Vi kan spørre runene og vi kan gjøre trommereiser inn i det ikke-ordinære for å få veiledning. Det gjelder ikke noe mer eller mindre enn vårt jordiske og vårt kosmiske ansvar. Vi skal helt enkelt ta på oss de oppgaver som må utføres og vi er skyldige å gjøre dette riktig. Da kan vi med vår sjamanske aktivisme bidra til kosmisk balanse og samtidig få del av kunnskap og kraft som kommer fra jordens og kosmos dypeste nivåer. Slik jeg ser det er dette kanskje den eneste måten til å kreativt bearbeide vår fortvilelse og angst overfor de kommende, mer eller mindre uunngåelige økologiske og sosiale omstillingene. Gjennom å delta i forsvaret og beskyttelsen av Moder Jord tar vi et skritt ut fra vår antroposentriske bevissthetsboble og blir medbrødre og medsøstre for alt annet levende, ikke kun i den jordiske virkeligheten, men også i dens underliggende åndelige dimensjon. Vi vever oss da inn i Altet, i det jordiske og den kosmiske bevisstheten – en prosess som av en mystiker har blitt beskrevet som å «smake Gud» og å «veve Gud inn i sitt liv».

Tilbakeføring av det ville

En av Moder Jords iboende kvaliteter er å være vill, å vokse vilt og å regulere seg selv. Det er innebygget i skapelsens matrise og er en impuls som kommer til å være aktiv så lenge jorden

eksisterer. Den eneste art som egentlig forstyrrer eller undertrykker denne impuls er mennesket, nærmere bestemt det jordbrukende og industrielle mennesket. Frem til jordbruks-revolusjonen var menneskets aktiviteter integrert med alt av ville voksende vekster, akkurat slik som alle andre arter. De dyr som ble domestisert av mennesket – kuer, griser, høner, hunder og katter – er i dag innslag av menneskets ødeleggelse av jorden. Som domestiserte er de på den ene siden undertrykket og utnyttet av mennesket, men på den andre siden samtidig delaktig i den menneskelige over-eksploateringen av jorden. En tilbakeføring av det ville må innebære at både mennesket og våre domestiserte dyreslaver blir ville igjen.

Aktivister som arbeider for tilbakeføring av det ville trenger derfor å bygge allianser ikke kun med aktivister for dyrenes rettigheter, men også med selve jorden og det som enda er vilt og med tamdyrene som et eller annet sted inne i seg også har et ønske om å få tilbake sin villskap, kanskje som en svak flamme – men den kan jo blusse opp og bli til en glødende pasjon.

Tilbakeføring av det ville dreier seg også om å la jorden selv heale de sår menneskeheten har skapt. Moder Jords evne til selvhealing er enestående – hvis hun får ro. Skoger trenger å vokse fritt og bli levende skoger istedenfor å være vedheng til masseindustriens papir og energiindustri. Ville dyr må på en helt ny måte bli fredet fra trofe- og tyvjakt, og jegernes monopolstilling som «viltforvaltere» må opphøre. Balanse i landskapet krever for eksempel mange flere ulver og gauper enn det vi har i dag og her finnes unektelig viktige oppgaver for sjamanske aktivister. Det gjelder også støtte til ulike prosjekter for tilbakeføring av det ville som oppdrett og utplanting av tidligere utryddede og kraftig desimerte arter, f.eks. urokser, villhester og storker.

Å bli det man synger

Magi handler om å kanalisere og manifestere kosmisk energi i det jordiske, å manifestere det ikke-ordinære i det ordinære. En hellig Lakota-mann som *Frank Fools Crow* har beskrevet det som at man da trenger å bli et «*hollow bone*», altså en åpen kanal, for *Wakan-Tanka, Det Store Mysteriet*. Magi er mulig først når jeget ikke står i veien for energistrøm, men en tilstand som kan beskrives som en følelse av tomhet, at ens indre er et intet, befridd fra bilder, tanker og illusjoner. Da kan det som man uttaler eller synger ta form i den ordinære virkeligheten. Man kan bli det man synger. Personer i fredsbevegelsen som er aktive med sivil ulydighet og ikkevold, taler i forbindelse med Gandhis tanker om at målet helliger midlene og at ens aksjoner i seg skal virkeliggjøre det man ønsker å oppnå. En slik performativ handling er ikke kun et verktøy uten samtidig en virkeliggjørelse av målet. Handlingen blir i seg et mål, og mål og middel blir ett.

De fleste aksjoner inngår med langsiktig målsetting, men det er samtidig helt nødvendig at aksjonen utføres på en slik måte at den i nåtid virkeliggjør det man står for og det man ønsker å oppnå, om så kun for noen korte øyeblikk. Et slikt eksempel er hvordan plogbevegelsen på 1980-tallet nedrustet kjernevåpen gjennom å ta seg inn på en amerikansk militærbase og ved hjelp av enkle smie hammere gjøre kjernevåpenroboter ubrukbare. Det som blir virkeliggjort ved slike *performative* aksjoner kan også beskrives som opprettelsen av *temporært frigjorte soner*. Sjamanistisk aktivisme kan med letthet inkorporere begge disse begrep. I den magiske seremonien blir det man synger (= *performativ* aksjon) og skaper samtidig et indre og ytre tilstand av resonans med det kosmiske bevissthetsstrøm. Den magiske sirkelen blir en temporært befridd sone hvor det også rår en ikke-hierarkisk og fri relasjon mellom seremoniens deltakere.

På den frie sjamanistiske stien trenger hver og en finne frem til riktig måte å forholde seg på, og det gjelder selvfølgelig også det å bli til det man kaller på. Det handler om intet mindre enn det å kunne synge og tale med åpent hjerte og uttale magiens intensjon som om det er det siste man gjør, som om verdens og ens egen eksistens står på spill. Dessuten: man må ta det fulle og hele ansvaret for den intensjon som man uttaler og den energien man trekker til seg og gjør seg til en kanal for – energi som kommer direkte fra Jorden og Kosmos uten å begrenses eller tolkes av den ordinære bevisstheten. Siden magi ikke er kausal og det ikke finnes noen enkle forbindelser og det som

kommer til å bli manifestert, trenger vi også å unngå all hybris, alt menneskelig overmot. Man må kun akseptere at vi inngår i en kosmisk vev hvor det er ufattelig sterke energier som styrer den kosmiske dansen, uansett hvis vi kaller dem for Det Store Mysteriet, Uendelighetens Aktive Side, Den Kosmiske Bevissthet eller Gud. Vi kan kun utføre våre magiske seremonier på riktig måte, med riktig holdning, på riktig tidspunkt og på riktig sted og deretter overlate selve manifesteringen til den Kosmiske Bevissthet. Det vi kan gjøre er å konsentrere og kanalisere energi som vi vever inn i den kosmiske veven, men manifesteringen gjøres av den Kosmiske Bevissthet på dens egne vilkår og i forhold til dens vilje. Våre handlinger kan kun skje i full tillit til denne bevissthets langsiktige mål, som faktisk kan forbli ukjent for oss. En bra formel for å avslutte slikt seremonielt arbeid er: «Må det skje slik, slik kommer det til å skje, og slik skjer det allerede!» Med en slik formel overlater vi seremoniens energi til Det Store Mysteriet. Mer kan vi neppe gjøre.

Reaktiv, proaktiv og preaktiv magi

Sjamanistisk magi har gjennom historien til stor del vært en reaktiv magi, i en mindre grad har det vært proaktiv magi, og kun unntaksvis preaktiv magi, det vil si en magi som overskrider tids- og dimensjonsbegrensninger. Reaktiv magi går i korte trekk ut på å prøve å forandre noe som allerede har skjedd eller er på vei til å skje. Tradisjonelle eksempler er hvordan sjamaner har prøvd å helbrede sykdom, få slutt på dårlig jaktlykke eller fiskelykke, funne reinsdyr som er blitt borte eller mildnet forferdelig vær av type torden eller storm. I våre dager kan reaktiv magi ytre seg som seremonier som setter stopp for naturødeleggelse, f.eks. hogst og etablering av nye gruver. Det finnes mange eksempler både historisk og i nåtid, som beskriver at reaktiv kan være fremgangsrisk. Mennesker har fått hjelp og lindring hos sjamaner, jakt- og fiskelykke har snudd, bortkomne reinsdyr er blitt funnet og vær er blitt mer balansert. Men det er også vitnemål om at slik magi har vært uten virkning og man kan aldri på forhånd vite hvis og når reaktiv magi kan snu en prosess som allerede er i gang.

Aktivismen for å forsvare naturområder mot eksploatering er som oftest reaktiv; kampen mot nye gruver tar kanskje ikke form før man har startet opp prøveboring eller når skog begynner å hogges ned for å gi plass til f.eks. en kalkgruve. Å nå fremgang så seint i en eksploateringsprosess er ikke lett, men det finnes eksempler hvor mennesker satte seg i veien for skogsmaskiner og borerigger og på en slik måte har stanset akutte trusler. Et par gode eksempler på dette er Hansta-skogen nord for Stockholm som i slutten av 1990-tallet ble naturreservat istedenfor en ny bydel med et sentrum og T-bane stasjon, og Ojnareskogen på Gotland som 2015 ble erklært som Natura-2000 område og dermed unngikk å bli en kalkgruve. Ved begge disse anledninger ble forsvarskampen bedrevet på flere plan – fysisk i landskapet og i politiske og juridiske instanser samt, vel verdt å bemerke seg, også med støtte fra magiske seremonier.

Reaktiv magi kan bidra på flere måter i slike prosesser:

- mobilisere plassenes åndelige energier som fra den ikke-ordinære virkeligheten bygger opp en beskyttelse også i den ordinære virkeligheten
- gi kraft og mot til aktivistene i den ordinære virkeligheten
- bane vei i det ikke-ordinære for at juridiske og politiske instanser skal finne veien til balanserte beslutninger som bevarer og beskytter disse stedene

Proaktiv magi er ett forsøk å ligge et eller flere steg før og gripe inn *før* noe har skjedd eller begynt til å skje. Sjamanen gjør sitt energiarbeid mer eller mindre i forebyggende hensikt, allerede før en sykdom har startet, innen jaktens uhell har startet og før uværet har brutt ut. I arbeidet med å forsvare og beskytte Moder Jord i dagens verden kan det innebære å ligge et skritt foran og under radaren for de som utnytter, og prøve å påvirke planer om utnytting går til grunne og ikke rekker å bli manifestert i den ordinære virkeligheten. Gjennom å demme opp med beskyttende energi og samvirke med plassens åndelige essens kan en magisk seremoni bidra til å legge trådene i den

kosmiske veven slik at eksploatering blir umulig, allerede før den har begynt. Plassen får helt enkelt en slik energi at den blir umulig å ødelegge. En annen variant av proaktiv magi kan være å gå til eksploaterings røtter, som alltid handler om penger og om å få økonomisk gevinst. Seremonielt kan det dreie seg om å få den kosmiske veven til å løfte frem tanker hos de som utnytter prosjektets store økonomiske risiko. Hvis investorer i et prosjekt føler at lønnsomheten i hele prosjektet kommer til å bli hindret av en lokal motstand og overoptimistiske kalkyler om hvor mye mineraler man kommer til å finne, kan prosjektet implodere allerede i styrerommet eller enda tidligere.

Et godt eksempel på hvordan proaktiv aktivisme og magi kan bidra til å tilintetgjøre planer om eksploatering er planene om å bryte vanadium rett sør for sjøen Unden i Tiveden i Sverige. Foretakets tillatelse til prøveboring rakk å gå ut før prøveboringene fikk startet, bla siden det ble åpenbart at det fantes et veldig sterkt og artikulert lokalt motstand – manifestert bla gjennom en kraftfull aksjon med vardeild rundt hele sjøen. Slike mineralplaner har åpenbarlig implodert også flere andre steder, i Uppland klarte de ikke å skaffe nok kapital.

Hvis vi tenker oss en parallell mellom den kosmiske veven og menneskets mikrobiom så kan tankene om proaktiv og preaktiv magi blir mer forståelige. Probiotika er levende mikroorganismer som, når de blir spist i riktig mengde, gir en god helseeffekt. Det dreier seg om levende bakterier som man kan ta til seg i form av yoghurt, surkål, kombucha og lignende eller som et probiotisk kosttilskudd. Effekten blir forhåpentligvis en balansert tarmflora. - og balanse i alt som henger sammen med den. På en lignende måte kan proaktive seremonier som blir utført med riktig attityde og ved riktig tid og sted medvirke til å balansere hele den kosmiske veven av energi og bevissthet, i hvert fall der hvor den har havnet i ubalanse eller kaos. Og det er jo det som all magi dreier seg om i grunnen: å bevare eller tilbake stille og optimalisere energimessig balanse, som i sin tur resulterer i balanserte økosystemer.

Prebiotika er betegnelse på karbohydrater i kosten som blir tatt opp langsomt eller ikke er nedbrytbare og derigjennom fremmer en balansert tarmflora i kroppen. Det er helt enkelt fibre som fungerer som næring for de gode tarmbakteriene, til eksempel fra havregryn, fullkornsprodukter, frø og nøtter. Deres balanserte effekt omfatter ikke kun bakteriefloraen i tarmene uten i hele organismens mikrobiom. Hvis vi overfører denne måten å se på relasjonen mellom magi og den kosmiske veven skulle vi kunne beskrive preaktiv magi som en form av energi som fremmer opphavet til et balansert energistrøm fra kosmos. Den energi som en magisk seremoni sender inn i veven kan da fungere som «næring» for det kreative aspektet fra den kosmiske bevissthetsstrømmen.

Deltakerne i en preaktiv magisk seremoni strever helt enkelt etter å fungere som åpne kanaler for energistrømmen mellom Det store mysteriet og Jorden. Det innebærer at de i full tillit overlater til den kosmiske bevisstheten å selv styre virkeliggjørelsen av seremoniens intensjon. Det kan beskrives som en form av bønn som overlater til Uendelighetens Aktive Side å selv beslutte hvordan magien skal manifesteres. Preaktiv magi utført på en riktig måte kan med andre ord medvirke til at den kosmiske energiveven i seg umuliggjør destruktiv eksploatering og utryddelse av dyr. Den magiske inngripen skjer da så tidlig at ikke ens tanken på eksploatering kan få feste i veven, som helt enkelt har blitt uimottagelig for destruktive impulser.

For å kunne formulere intensjoner for preaktiv magi trenger man å ha innsikt både i den ordinære verden og i det skjulte og dessuten trenger man å kunne lese av hva den kosmiske klokken potensielt kan komme til å vise i fremtiden. Konkret kan det handle om å bygge opp en beskyttelse i det ikke-ordinære for et naturområde – og alle arter som bor og lever der – som ikke kun er viktig nå uten fremfor alt kommer til å kunne bli viktig i fremtiden og som enda ikke har begynt å dukke opp på investorenes dataskjerm som en mulig gevinstmaskin. Det gjelder altså å ligge *flere* skritt foran og å definitivt virke under radaren. Samt å kunne være tålmodig og vise utholdenhet, ikke minst fordi at det kan være vanskelig eller umulig å selv se konsekvensene av preaktiv magi i den ordinære virkeligheten. Å lage verden uten at noen ser at man lager den «er det største», som en god

venn uttrykte det.

Sjamansk ulydighet og ikkevold

Sivil ulydighet er en måte å gjennom ikkevold sette en lyskaster på noe som er feil og urettferdig. Det kan innebære at man må konfrontere lover og regler som beskytter det som er urettferdig, og vegre å samarbeide med ordensmakten. For å aksle sin skyldighet til å motvirke urettferdighet må man først og fremst bryte sin egen lydighet og overvinne frykten for effekter som kan bli en realisert gjennom aksjonen (å bli hektet, bøter og fengsel). Straffet inngår som en del av sivil ulydighet og er på en eller annen måte selve poenget med ulydigheten. Det er ønsket å bli pågrepet av politi, og stilt innfor rettsvesenet, og hele den prosessen blir en del av kampen.

Samfunneffektene med sivil ulydighet kan være umulige å forutse og det aktivistene kan håpe på er sprednings effekter fra aksjonen (det som alkymister kaller for *multiplicatio*). Siden midlet er målet er kampen pågående og den dreier seg like mye om ens egen transformasjon som om samfunnets. Organisasjoner er kun hjelpemiddel som på lik linje med alt annet i skapelsen har sin egen livssyklus av fødsel, liv og død.

Mye av dette kan også benyttes på begrepet sjamansk ulydighet, men den går dypere og den går bortenfor den tankegangen som kun beveger seg innen den ordinære virkelighetens rammer. Når ikkevoldsaktivister konfronterer lover henviser de til en høyere rett, som ofte baserer seg på tankesystem om menneskelige rettigheter og rettferdighet, om dyrenes og naturens rettigheter og lignende. Sjamansk ulydighet tar sitt utgangspunkt i det ikke-ordinære. Den høyere rett man kan hevde er en universell og kosmisk rett, fundert i at alt er et og henger sammen, at alt er levende, bevisst og sammenfiltret og at ingenting står ovenfor noe annet i den ikke-hierarkiske kosmiske veven. Kravet om å gjøre rett utgår dermed fra en kosmisk ansvarlighet, noe som i f.eks. jødisk mystikk omtales som *tikkun olam*, å skape verden, og blant urfolks amerikanere omtales som: «må verden skapes, jorden heales og bli hel og alt det ville i landskapet vokse og trives godt».

Også innenfor sjamansk ulydighet trenger man å bryte sin egen lydighet og overvinne frykten, der har sjamanen flere verktøy enn den «vanlige» ikkevolds-aktivisten i og med at hen kan hente støtte fra de ikke-ordinære dimensjonenes energier, f.eks. i form av kraftdyr, beskyttelsesånder, fylgjer og voktere eller direkte uten mellomledd fra Moder Jord og Det Store Mysterie. Det ikke-ordinæres lover står over den ordinære virkelighetens lover, men ulydigheten i sjamansk aktivisme innebærer også ulydighet mot åndelige dogmer og hierarkier. Den sjamanske aktivisten er i grunnen anarkist og vandrer sin egen sti – men også sammen med andre mennesker i ulike konstellasjoner – og etterstreber i hver situasjon å handle i resonans med den kosmiske bevissthet og dens dynamiske strøm.

Når sivil ulydighet utøves i en gruppe er det viktig å i forveien og kontinuerlig trene sammen for å kunne møte politi, voktere og provokatører på en kreativ måte, f.eks. gjennom å ikke la seg provosere til å møte vold med vold. Det forutsetter en naturlig tillit innad i gruppen og evnen til å stoisk beherske sine egne opphetede følelser. Dette gjelder selvfølgelig også ved seremonielt arbeid hvor man kan bli konfrontert ikke kun av politi uten også av aggressive motstandere slik som jordeiere, jegere, ulvehatere, høyreekstremister etc. Ved seremonier i naturen – og kanskje fremfor alt på hellige plasser – trenger man å være forberedt på uforberedte situasjoner med besøk fra allment nysgjerrige (og kanskje også «hjelpsomme») personer – ikke minst turister eller familier på søndagstur. Ved alle mulige slike situasjoner trengs det en god evne til ikke-voldelig dialog, men man skal heller ikke rygge på sitt krav om at andre mennesker skal vise respekt overfor seremonien og holde seg på sin kant.

Også ved sjamansk aktivisme er tillit mellom deltakerne en viktig ingrediens og det å ha tillit til de jordiske og kosmiske energier som man samvirker med. En måte å praktisere daglig, magisk trening på, er å tillempe benediktinernes credo «ora et labora», det vil si bønn og arbeide, og å utvikle det til

«*ora in labora*», altså det å be imens du arbeider. Man kan jo begynne med daglige seremonier i form av en sjamanistisk morgen- og aftenbønn, som man siden kan utvikle til en sjamansk mitt på dagen bønn og etterhvert kanskje nå frem til en tilstand av kontinuerlig aktivisme i hverdagen. Eksempler på slike mantraer er: «Må alt vilt i landskapet vokse og trives godt», «Må jorden heales og bli hel», «Må menneskeheten slutte fred med alle andre arter og vesener, synlige som usynlige».

Hvis vi betrakter industri sivilisasjonen som en slags krigføring mot naturen må vi før eller siden stille spørsmålet hvis sjamansk aktivisme under alle omstendigheter står for ikkevold. Sivil ulydighet utøves i den ordinære virkeligheten og *er* ikkevold. Sjamansk ulydighet utøves både i den ordinære og i den ikke-ordinære virkelighet, men primært i den ikke-ordinære. Mange vil kanskje den den sjamanske aktivismen som et komplement til den ordinære aktivismen, men er det egentlig ikke omvendt? Det vil si at den primære aktivismen er den som utøves i det ikke-ordinære siden det er fra dette mulighets-rom – Det Uvitende som er kosmisk og allesteds tilstedeværende – som den ordinære virkeligheten fødes frem? Er det fremdeles ikkevold når man i den ikke-ordinære virkeligheten prøver å forhindre nye gruver, skoghogst eller ulvejakt gjennom å overlate til Det Store Mysteriet å velge hvordan dette skal kunne inntreffe? Hvis noen utøver vold i den ordinære virkeligheten og rettfærdiggjør dette ut fra et resonnement om at hen kun utfører en kosmisk gitt rett så er det definitivt ikke samme sak som da man overlater manifesteringen av en magisk handling til den kosmiske bevisstheten, på dens egne vilkår. Sjamanistisk ikkevold er altså en mer kompleks prosess enn ikke-ordinær ikkevold og akkurat som med alt annet innenfor sjamanismen er det opp til hver enkelt utøver å finne riktig vei og riktig måte å være på, i dialog med det ikke-ordinære.

Overvinne fortvilelse

Uansett hvorvidt man er overbevist at industri sivilisasjonen kommer til å kollapse eller ikke kan verdenssituasjonen skape sterke følelser av fortvilelse, sinne og sorg. Hva kan vi som enkelt mennesker egentlig få til innfor den massive naturødeleggelsen, klimakollapsen og tapet av arter? De fleste miljø og klimaaktivister finner åpenbart måter å bearbeide sin fortvilelse akkurat gjennom aktivisme. Men også som aktivist kan man selvfølgelig oppleve fortvilelse innfor det triste faktum at alle vi som lever i industri sivilisasjonen også bidrar til det destruktive gjennom våre daglige liv. For å ikke snakke om følelsen av utilstrekkelighet hva det gjelder det man som aktivist kan forandre. Alternativet ter seg dog enda dårligere – passivitet overfor det kaos og de tragedier som utvikler seg foran våre øyne.

Den som benytter seg av sjamansk aktivisme har på en måte noen fordeler, men også noen ulemper, som henger sammen med at hen ser alle andre vesener som likeverdige med henne selv og hele landskapet, ja hele Moder Jord som et levende vesen. Det gir en sårbarhet som kan være mer påtagelig enn for vanlige mennesker som kun arbeider videre i Grottemøllen. Overgrep mot og lidelse for alt annet levende kan gi en total opplevelse av sorg, både fysisk som mentalt og på energi-planet. Så hvordan kan man bearbeide dette på andre måter enn å engasjere seg i forsvaret av Moder Jord? Utover de verktøy som blir benyttet i den ordinære aktivismen, f.eks. fellesmeditasjon og sorgbearbeiding, har sjamanske aktivister tilgang til flere mulige arbeidsmåter. Man kan få hjelp av sine åndelige allierte for å sette inn fortvilelse, sinne og sorg i et større jordisk og kosmisk perspektiv. Med tradisjonelle sjamanske metoder som utesitting, ekstase tromming og sjelereiser kan man få råd og energier fra Det Store Mysteriet. Gjennom å åpne seg for en direkteopplevelse til den kosmiske urkildens energi kan man komme i resonans med skapelsens iboende og underliggende ekstatiske og eksistensielle glede. Kosmos er skjønnhet. Å på dypet oppleve dette er en måte å transformere sterke følelser av fortvilelse og sorg til å bli inspirert istedenfor å være lammende.

I et kosmisk perspektiv kan også industrisivilisasjonen og rent av menneskehetens undergang bli mulig å bearbeide og akseptere – alt som blir født kommer en gang til å dø og dette er noe vi ikke kan forhindre. Vad innebærer det for kosmos hvis menneskeheten årsaker sin egen undergang?

Universum går neppe under for at jorden eller menneskeheten opphører å eksistere. Jeg kan tenke meg at det kan finnes mange planeter med intelligent liv rundt ikring i universum, som føder frem mer utholdende kulturer enn den som den jordiske menneskeheten har etablert. Men ingenting – ikke ens holdbart intelligent liv – kan unngå den sykliske prosessen av fødsel-blomstring-død.

Hvis man kan tilegne seg et slikt dypt kosmisk paradigme kan man kanskje møte menneskehetens øde på jorden med en mer avslappet og stoisk aksept. Jeg tror dessuten at en slikt kosmisk allbevissthet er den beste utgangspunkt for å kontrollere sitt indre kaos og finne rett aktivitet for å stanse destruktive prosjekt, planer og eksploateringer og dermed forsvare og redde så mye som mulig av det naturlige og ville i landskapet. Et slikt jordforsvar er en nødvendig del av den kreative tilpasning og transformasjon av kapitalismen som må til for et langvarig fortsatt liv på og for Moder Jord. De spørsmål som veileder en bevegelse slik som *Deep Adaptation* kan være veiledende også for sjamanske aktivister: hva ønsker vi å beholde; hva skal vi slippe; hva skal vi gjenskape; sammen med hvem skal vi gjøre dette?

Organisasjon eller ikke-organisasjon?

Å skape en organisasjon for en slik dynamisk foreteelse som sjamansk aktivisme høres i mine ører ut som en tvangstrøye på noe som er både ugrepelig og mye levende. En virkningsfull magisk seremoni med jordisk og kosmisk dimensjon er til sin definisjon ikke-hierarkisk og uten et senter, hvor hver og en tar like stor del av både energiarbeid og ansvar. Organisasjoner tenderer derimot å alltid bli hierarkiske med ulike og ujevne nivåer av innflytelse, samspill og aktivitetsnivå, noe som for det meste munner ut i dannelse av fraksjoner og dogmatiske stridigheter. Organisasjonen risikerer å handle veldig mye om seg selv og den egne organiseringen. Hvis vi tenker over at seremoniell magi til sitt innhold og sin form strever etter å komme i resonans med Det Store Mysteriet innser vi straks at den organisatoriske strukturen bør være mer av ikke-organisasjon enn av organisasjon. Mye sjamanistisk aktivisme kan med fordel utøves individuelt eller i små og tillitsfulle vennegjeng. I større skala kan virksomheten bedrives i form av fleksible nettverk for å spre informasjon, diskutere ideer og tidsmessig samordne seremonier med intensjon. Innimellom kan det jo ha en egenverdi å møtes og å holde seremonier sammen IRL (*in real life*).

Kommunikasjon i seremonielle nettverk kan trenge å bli håndtert diskret, f.eks. via krypterte web-tjenester eller gammel herlig sneilmail. Det finnes allerede i dag løst sammensatte seremonielle nettverk hvor «medlemskapet» er dynamisk og fleksibelt. Også slike nettverk er selvfølgelig underkastet samme kosmiske lover som alle andre foretelser av fødsel-blomstring-død etc. Det er energifakta, for å benytte et begrep fra Castaneda, og altså ikke noe å sørge over. De som søker nettverk for å kunne samvirke kommer til å finne slike, og hvis det ikke skjer er det alltid mulig å initiere nye.

Åpenhet eller skjult?

I sivil ulydighet er selve poenget å få til en offentlig oppmerksomhet og derfor blir aksjonene utført helt åpent – nå fortiden gjerne filmet eller streamet direkte til sosiale medier. Og det kan selvfølgelig innebære kreativ formidling av viktige budskap det å bli buret vekk av en politimann fra en veiblokkering eller avvist av ordens vektere fra en hagemesse hvor man protesterte mot salg av torvprodukter, vårt nasjonale brune kull. Slikt kan selvfølgelig også fungere ved sjamanistisk aktivisme, men det kan være sterke grunner til å utøve seremonier og ritualer under maktens og medias radar.

Sjamanisk ulydighet ser ikke noen egenverdi i det å bli arrestert og straffet av makten. Fremfor alt ved preaktiv magi, altså forebyggende magisk virksomhet, kan det være grunner til å holde seg under all form for radar. Vi vil jo helst ligge flere skritt foran de som utnytter, og handle uten at de en gang er bevisst at det her foregår aktiviteter – blant annet for å umuliggjøre eventuelle kontrahandlinger. Et annet aspekt for å holde seremonier innenfor en nær og tillitsfull krets er å

slippe nærværet av godhjertede men ufokuserte sympatisører som kan bli et forstyrrende innslag som snarest motvirker den dype magien.

Når magisk aktivisme inntreffer samtidig med ordinær aktivisme trenger utøvende sjamaner å være bevisst om at kanskje ikke alle ordinære aktivister er åpne for en åndelig dimensjon akkurat der og da. Når *Arvol Looking Horse* dukket opp ved protestene mot oljeledninger ved Standing Rock reservatet i Sør-Dakota var deltakerne fult innforstått med hans funksjon som hellig mann og seremonileder. De delte også hans verdensbilde om at alt i grunn er ånd og at et inngripen i den dimensjonen også påvirker hendelser i den ordinære virkeligheten. Hva skulle skje i Sverige hvis en gruppe trommende sjamaner dukket opp ved en ordinær klimaaksjon? Skulle de vanlige aktivistene oppfatte det som en hjertelig støtte eller som en irriterende distraksjon? Kanskje da bedre å agere fra kulissene eller i hvert fall være nøye med å i forveien forankre den sjamanistiske handlingen med de vanlige aktivistene. Siden altets åndelige grunn er allesteds nærværende overalt, går det utmerket å medvirke eller støtte ordinære aksjoner på distanse. Det kan i selve verket være bedre hvis den støttende seremonien utføres på et hellig sted med særlig høy energi.

Å holde seg skjult kan også være en god hjelp til å slippe sin selvhøytidelighet og å unnvike at seremonien utvikler seg til en slags *performance* eller teater. Det er stor forskjell på en *performance* og en *performativ* seremoni. For at magi skal kunne fungere trenger man som *Frank Fools Crow* understreker å bli en åpen kanal (*hollow bone*) for *Wakan Tanka*, altså den kosmiske bevisstheten. Da kan man bidra til å skape verden og heale jorden uten behov for at noen annen ser eller applauderer – og det er kanskje det aller største.

En sjamansk seremoni

Når vi har riktig intensjon, riktig sted, riktig tid og riktig attityde er det dags å ta skrittet til den magiske seremonien. Som jeg allerede har påpekt finnes det ikke noen enkle kausale sammenhenger når vi arbeider i disse dimensjonene av tilværelsen. Vi kan aldri være sikre på utgangen av en seremoni siden vi ikke kan vite hvorvidt de de jordiske og kosmiske energier som vi arbeider med har samme intensjon som vi eller tar imot vår magiske energi på den måte som vi forestiller oss. Men alternativet er passivitet og siden vi har kommet frem til att tiden nå er kommet for å holde en seremoni, er det kun å gjøre sitt aller beste. Når forholdene er riktig skaper seremonien en energiboble som vi vever inn i den komiske veven og derigjennom slipper taket slik at den kan utvikle sitt potensiale fri fra våre ønsker og hemninger.

Var og en trenger å finne frem til en egen måte å gjennomføre en magisk seremoni, til litt veiledning følger her en skjematisk beskrivelse av hvordan det kan gå til:

- Hils himmelretningene på plassen. Opprett en seremoniell sirkel, som helt og holdent kan være en tankekonstruksjon, men som også kan markeres med salt eller mel eller gjennom at man rister en sirkel i marken med en kniv eller en magisk stav.
- Inviter kraft inn i den magiske sirkelen fra himmelretningene og fra hele kosmos, f.eks. gjennom å synge runene i futharken.
- Kalle inn de allierte som du vil samarbeide med, f.eks. norner, fylgjer, beskyttelsesånder eller andre åndelige energier. Alt dette kan akkompagneres med en tromme, rasler eller brummere – i den hensikt å forandre bevissthetstilstanden og samle maksimal energi inne i sirkelen. Be om beskyttelse for deg selv og for andre deltakere.
- Sammenkoble polære krefter inne i sirkelen og uttale intensjonen for seremonien. Stadfest intensjonen gjennom å synge runer eller annen kraftsang, og slipp energien inn i den kosmiske veven, «Må det skje slik».
- Takke plassen og alle som er blitt invitert inn i seremonien, f.eks. gjennom å forlate noe biologisk nedbrytbar som frukt eller frø på plassen. Løs opp den magiske sirkelen. Vær oppmerksom på eventuell tilstedeværelse av ulike dyr, på budskap og indre og ytre opplevelser.

Det enkle er det vakre og jo enklere jo bedre!

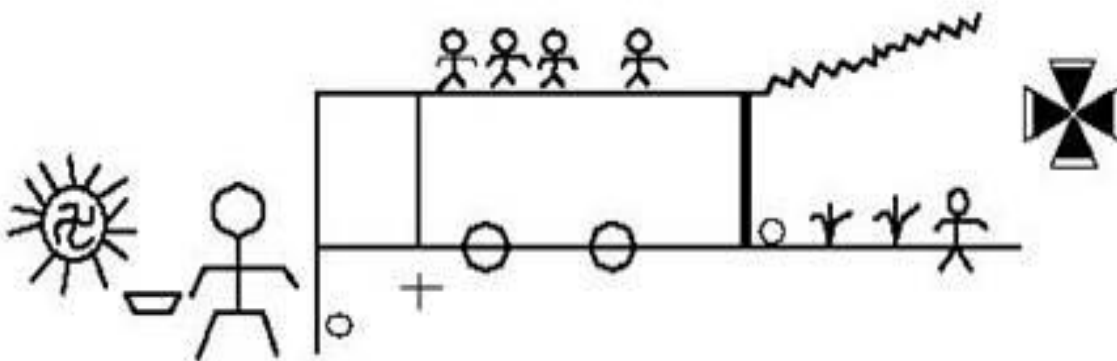
Profetier

Ragnarokmytens skildring av undergang og en fornyelse av verden krever igjen vår oppmerksomhet. Ikke så rart med tanke på de drastiske prosesser som setter sitt preg på jordiske skjede i form av ekstremvær og naturkatastrofer, pandemier og at artsmangfoldet minsker. Voluspå i Den poetiske Edda beskriver en paradoksal spennvidde i hvordan den kombinerer en dystopisk undergang med en optimistisk fornyelse av verden etter de store skjelvene. Det ser ut til å være impulser i den kosmiske bevissthetsstrømmen som akkurat nå vil få oss til å reflektere over Ragnarok og å kontemplere over Volvens retoriske spørsmål: Vet dere nå eller hva?

Volvens spådom er i seg en sammenblanding av (minst) fem dikter som har det til felles at de representerer et esoterisk syn på hvordan verden er blitt skapt, hvilke vesener som finnes i de ulike verdener, hva som er verdens essens og hva dens iboende dynamikk kommer til å resultere i. Det er i denne sammenheng fremfor alt sangens siste tredjedel om Ragnarok er interessant – på tross av at den ikke er og heller ikke kan være en detaljert prediksjon om hva som kommer til å skje. Før jeg går mer i detalj på volvens visjoner gjør jeg en liten utflukt til en annen profeti som har gjort seg bemerket de siste decenniene, og da ikke kun i dens nordamerikanske opprinnelseskontinent – hopiprofetien om de to veiene.

Denne profetien er en del av hopis opprinnelige kunnskap (*the original teachings*) og gir uttrykk for deres hukommelse (*rememberance*) om den egne historien og om samspillet med alt annet i Det store kretsløpet. Profetier av dette slag inneholder ingen eksakte prediksjoner uten mer allmenn visdom om livets bitre realiteter og maner til beredskap innfor store og uventede forandringer. Livet er ingen trygg seilas i rolige vann. Her finnes også etiske og moralske regler for riktig måte å leve på og advarsler for hva som kan skje hvis man opptrer annerledes. Hopi-profetien er plassbasert, d.v.s den har sin opprinnelse og sin betydning i et spesifikt jordisk landskap og den anbefaler en enkel levemåte med dyrking av mais og bønner som de viktigste innslagene sammen med seremonielle danser og åndelig arbeid i hopis underjordiske seremonirom, kivaen. Det som er spesielt med hopis profetier er at de har blitt gitt meget stor betydning også fra andre urfolk langt utenfor deres boplasser i Arizona.

En av profetiene finnes avbildet på en klippe – *Prophesy Rock* – og den sies å være ristet av skaperen *Masauwu* selv når han instruerte hopi i den riktige måten å leve på for mer enn 900 år siden. På en sterkt stilisert måte kan bildet se slik ut:

Svastikan i solen og korset lengst til høyre er symboler for det store kretsløpet, de fire kardinal retningene og tilværelsens iboende opprinnelige balanse. Den store figuren til venstre er Skaperen *Masauwu*, som med sin ene arm markerer hopis inntreden i denne verden via Grand Canyon. Den

loddrette linjen som begynner ved *Masauwu* er livets vei, den tradisjonelle veien som hopi får i oppdrag å vandre på og bevare. Den deler seg snart i to, der den nedre er den tradisjonelle veien, imens den øvre er den vei som leder alt lenger vekk fra balansen med Moder Jord til kaos og forvirring. Korset og den loddrette linjen over det markerer den hvite mannens og kristendommens inntreden på kontinentet. Menneskene på den øvre linjen er hopis som har valgt den hvite mannens vei som etterhvert via en sikksakk linje munner ut i intet. Det viser hvordan den hvite mannens sivilisasjon oppløses i ødeleggelse og undergang. De to første sirklene på den nedre linjen omtales som de to store skjelven, og de er blitt tolket som første og andre verdenskrig. Den loddrette linjen lenger til høyre viser på den siste muligheten til å vende tilbake til riktig måte å leve på og straks deretter kommer en sirkel blir kalt for det tredje store skjelvet. En del hopis anser at den forutser et tredje verdenskrig, andre at den symboliserer den store Renselsen. Etter den så fortsetter den tradisjonelle veien, mais kommer til å vokse i overflod igjen, balansen er blitt gjenopprettet og regnene kommer slik de skal. Figuren viser hvordan *Masauwu* kommer tilbake. Han kalles den første og den siste. Nå kan den tradisjonelle livsveien fortsette til evig tid.

Voluspå inneholder også en beskrivelse av Altets opprinnelse og opphav fra Tomheten (Ginnungagap). Volven minnes ni tidligere verdener; hun kan alt om guder, om kjemper og dverger; hun ser alltings essens og synger om de hendelser som etterhvert setter i gang selve Ragnaroks prosess. Solen blir slukt av ulven; solskinnet blir sort og været blir i ulage; tre magiske haner i ulike verdener signaliserer ufred; ulven Garm uler ved dødsrikets inngang; Fenrisulvens kjettinger brekkes; Midgardsormen vrider seg i sinne og pisker opp enorme bølger; Heimdal blåser signaler i Gjallarhornet; Odin spør Mimer om råd; verdenstreet jamrer seg; Loke slipper løs og kjører fra øst et fartøy med både kuldejotner og ildjotner ombord, og Fenrisulven; ildjotnen Surt reiser fra sør med sitt flammende sverd; høye fjell faller; himmelen revner; himmelen blir sort; jorden synker i sjøen; fra himmelen styrter strålende stjerner; røyken spruter fra veldige bål; høyt stiger ilden mot himmelhvelvet; guder og monstre ødelegger hverandre samtidig og:

«Opp ser hun stige
andre gangen
jord av havet
evig grønnvokst».

Noen av gudenes slektninger har overlevd transformasjonen til den nye verden – Odins sønner Vidar og Vale, Tors sønner Mode og Magne; Balder og Hod kommer også de tilbake. Her finnes også skyldløse mennesker (alternativt redelige mennesker) og «der skal de edle ætlinger bo og all sin livsdag nyte lykke». Samt selvfølgelig også «den dunkle dragen», «dødsormen», d.v.s Nidhugg. Lenger enn så ser ikke volven uten «synker åter». Den nye verden befinner seg egentlig bortenfor den visjonære hendeshorisonen, men volven ser så pass langt att hun kan fortelle at også hvis alt vokser så er endog det destruktive og døden fortsatt tilstede og i det store og hele rår en balanse mellom lyse og mørke krefter.

Så vel i *Voluspå* som i Eddasangen *Vaftrudnesmål* finnes minnet av 500-tallets Fimbulvinter (fremkalt av store vulkanutbrudd) og den etterfølgende pesten kvar som en slags klangbunn eller farve for hele profetien. Går det an å tenke seg en verre undergang en ved hjelp av kulde og sykdom? Det skulle i så fall være med ild, og profetien rømmer også innsikter – og kanskje også minner – om hvordan ild og varme kan fortære det aller meste. Men kanskje er referansene til Surt hovedsakelig en advarsel for fremtidig kaotisk veksthuseffekt, som volven kunne ane? Eller kanskje finnes her advarende prediksjon om atomvåpens skjebnesvangre effekter. Den ufattelige hete og ødeleggelse som utvikles ved en atomkrig leder ufravikelig til klimakaos og global nedkjøling. Så volven dette? Så hopi-indianerne noe lignende i sin tolkning av det tredje skjelvet? Er det tredje skjelvet den destruktive prosess med klimakaos og utarming av biologisk mangfold som vi akkurat nå befinner oss i begynnelsen av? Eller er det enda større perspektiv som interesserer volven? Som at verden

som en gang ble født frem i møtet mellom kulde og varme også kommer til å gå under gjennom disse kreftenes samspill – for å siden begynne en ny livssyklus? Der vi mennesker kanskje ikke over hodet er tenkt å spille en rolle? Er det en slik forferdelig tanke?

Det finnes noen strofer i *Voluspå* som kan ses som en skarp advarsel for den polarisering som preger samfunn og kultur i det tredje skjelvets epoke:

Brødre bringer
bane for hverandre,
søskenbarn bryter
slektskapsbåndet,
hardt er i verden,
hor rår i grunnen,
sverd tid, øk tid,
kløves alle skjold,
vind tid, varg tid,
før verden senkes,
ingen vil unne
annen livet.

Menneskene som deltar i dette skjebnesvangre spill medvirker selvfølgelig til undergangen og de tilhører tydelig ikke de skyldløse mennesker» som volven ser leve sammen i fremtidens gullbelagte sal Gimle. At Gimle beskrives som gullbelagt er et uttrykk for den veldige visdom den rommer. Men det er vel og merke seg: såvel guder som ukloke mennesker duger ikke noe til i Ragnarok og går rett og slett under. Det er altså ikke noe kreativt eller fremtidsrettet i å som menneske delta i denne øk tid, kniv tid, og egne seg å kløyve hverandres skjold. Det innebærer heller at man går ombord i båten til Loke som tar med seg Fenrisulven og alle andre monster innfor den siste strid. Det spørsmål volven stiller er hvorvidt vi enda ikke har skjønt at klimakaos, masseutryddelse og naturødeleggelse kommer fra en feilaktig måte å leve på jorden. Riktig måte å leve på forutsetter at vi ikke kun kan skille årsak og symptom uten at vi også må velge hvorvidt vi ønsker å påskynde undergangen eller konstruktivt prøve å finne veier ut fra det moras som vi har fortsatt oss elv og så mange andre i. Å nekte for klimaforandringens årsaker og bagatellisere tapet av biologisk mangfold er en måte å blande bort kortene og spre illusjoner om hva det tredje skjelvet i grunnen handler om. Den stiller oss overfor en eksistensiell krise av uante proporsjoner hvor vårt eneste alternativ faktisk er *kreativ transformasjon*, altså å stille om de menneskelige samfunnene til et liv i balanse med andre arter, med Jord, med Kosmos. Vet dere nok, eller hva? Gjennom sjamanistisk aktivisme finnes den totale kunnskapen og den totale friheten innen rekkevidde.